

Maailman tupakkavapaa terveydenhuolto- verkoston Global Network for Tobacco Free Healthcare Services (GNTFHS) standardit ja kriteerit

laadukkaan savuttomuusohjelman toteuttamiseksi terveydenhuollossa

Standardi1: Hallinnon sitoutuminen

Terveydenhuollon organisaation johto toteuttaa savuttomuusohjelmaa selkeästi, vahvasti ja järjestelmällisesti.

Kriteerit:

- 1.1 Terveydenhuollon organisaatiolla on selkeät ohjelma-asiakirjat ENSH:n globaalien standardien toteuttamiseksi;
- 1.2 Terveydenhuollon organisaatiossa on kiellettyä ottaa vastaan sponsorointia ja rahoitusta tupakkateollisuudelta ja myydä tupakkatuotteita tai vastaavia tuotteita/sähkötupakkaa;
- 1.3 Terveydenhuollon organisaatiossa on selkeästi nimetty, ketkä vastaavat ohjelman eri tasojen ja osa-alueiden toteutumisesta;
- 1.4 Terveydenhuollon organisaation henkilökunnan työsopimukset (myös alihankkijasopimukset ja muiden organisaatiossa työskentelevien toimijoiden kanssa tehtävät sopimukset) edellyttävät koko henkilökunnan sitoutumista savuttomuusohjelmaan;
- 1.5 Terveydenhuollon organisaatio nimeää asianmukaisen työryhmän kehittämään ja toteuttamaan itsearviointiin ja savuttomuusohjelman seurantaan ja arviointiin pohjautuvan strategian ja toimintasuunnitelman;
- 1.6 Terveydenhuollon organisaatio myöntää henkilöstövoimavarat ja taloudelliset resurssit ohjelman kaikkien osa-alueiden toteuttamiksi.

Standardi 2: Tiedotus

Terveydenhuollon organisaatiolla on kattava tiedotusstrategia savuttomuusohjelman ja tupakasta vieroitushoidojen tunnettuuden ja toteutumisen edistämiseksi.

Kriteerit:

- 2.1 Organisaatiossa käytetään kohdennetusti interaktiivisia viestintäkanavia, joiden avulla tiedotetaan henkilökunnalle ja alihankkijoille kaikkia koskevista savuttomuusohjelmasta ja tupakasta vieroitushoidoista ennen työsuhteen alkua ja sen aikana;
- 2.2 Organisaatiossa käytetään kohdennetusti interaktiivisia viestintäkanavia, joiden avulla tiedotetaan kaikille palvelujen käyttäjille savuttomuus-ohjelmasta ja tupakasta vieroitushoidoista ennen sisään kirjoittautumista ja sen yhteydessä;
- 2.3 Organisaatiossa käytetään kohdennetusti interaktiivisia viestintäkanavia, joiden avulla tiedotetaan paikalliselle yhteisölle ja sen valikoiduille kohderyhmille organisaation savuttomuusohjelmasta ja tupakasta vieroitushoidoista.

Standardi 3: Koulutus

Terveydenhuollon organisaatio takaa sekä kliiniselle että muulle henkilökunnalle asianmukaisen koulutuksen.

Kriteerit:

- 3.1 Savuttomuusohjelmaan liittyvät tiedotus- ja ohjeistamistilaisuudet ovat pakollisia koko henkilökunnalle, myös johtajille;
- 3.2 Terveydenhuollon organisaatiossa varmistetaan, että koko henkilökunta osaa lähestyä tupakkatuotteiden/vastaavien tuotteiden/sähkötupakan käyttäjiä, myös vierailijoita, ja kertoa heille savuttomuusohjelmasta ja tupakasta vieroitushoidoista;
- 3.3 Koko kliiniselle henkilöstölle opetetaan lyhytneuvontaa ja heidät perehdytetään tutkitusti parhaiksi todettuihin vieroitushoitoihin;
- 3.4 Avainhenkilöt saavat koulutusta tupakkariippuvuuden hoitamisessa ja tutkitusti parhaissa motivoivissa hoitomuodoissa

Standardi 4: Tupakoitsijoiden tunnistaminen, diagnoosi ja vieroitushoidot

Terveydenhuollon organisaatio tunnistaa kaikki tupakkatuotteiden käyttäjät ja tarjoaa asianmukaista hoitoa kansallisten ja kansainvälisten standardien mukaisesti.

Kriteerit:

- 4.1 Terveydenhuollon organisaatiossa on käytössä järjestelmä palvelujen käyttäjien tupakkariippuvuuden tunnistamiseksi, diagnosoimiseksi ja kirjaamiseksi (koskee myös tupakkaa vastaavien tuotteiden ja sähkötupakan käyttäjiä);
- 4.2 Terveydenhuollon organisaatiossa tunnistetaan ja kirjataan kaikki potilaat, jotka altistuvat passiiviselle tupakoinnille/sähkösavukkeen höyrylle, myös vauvat, lapset ja raskaana olevat naiset;
- 4.3 Tupakan (myös vastaavien tuotteiden ja sähkötupakan) käyttöön liittyvistä riskeistä on laajasti saatavilla kaikille palvelujen käyttäjille tarkoitettua tietoa;
- 4.4 Kaikki tupakan ja vastaavien tuotteiden/sähkötupakan käyttäjät saavat lyhytneuvontaa, joka perustuu tutkitusti parhaisiin käytäntöihin;
- 4.5 Tupakan, vastaavien tuotteiden ja sähkötupakan käyttäjien sekä tupakansavulle/sähkötupakan höyrylle altistuneiden tarpeet kirjataan hoitosuunnitelmiin;
- 4.6 Terveydenhuollon organisaatio tarjoaa tupakasta vieroitushoitoja tai asiakas saa lähetteen vastaaviin vieroitushoitoihin, jotka perustuvat tutkitusti parhaisiin käytäntöihin;
- 4.7 Tupakasta vieroitushoidoissa otetaan huomioon erilaisten palvelujen käyttäjäryhmien hoitotarpeet (esim. raskaus, lähestyvä leikkaushoito, mielenterveys) tutkitusti parhaiden käytäntöjen mukaisesti;

- 4.8 Tupakkariippuvuuden hoitamiseksi on saatavilla tutkitusti parhaiden käytäntöjen mukaista lääkehoitoa;
- 4.9 Organisaatiossa seurataan vieroitushoitoa saaneiden tilannetta tutkitusti parhaiden käytäntöjen mukaisesti.

Standardi 5: Savuton ympäristö

Terveydenhuollon organisaatiolla on toimiva strategia savuttoman alueen luomiseksi.

Kriteerit:

- 5.1 Terveydenhuollon organisaation rakennukset ovat täysin savuttomia (koskee myös tupakan kaltaisia tuotteita ja sähkötupakkaa);
- 5.2 Terveydenhuollon organisaation alue ja potilaskuljetukset ovat täysin savuttomia (koskee myös tupakan kaltaisia tuotteita ja sähkötupakkaa);
- 5.3 Terveydenhuollon organisaatiolla on selkeät, yksiselitteiset opasteet, joista ilmenevät alueella kielletyt tuotteet sekä savuttomien rakennusten ja alueen rajat;
- 5.4 Terveydenhuollon organisaatio on kieltänyt tupakan ja vastaavien tuotteiden/sähkötupakan ja myynnin, jakelun ja mainonnan organisaatiossa;
- 5.5 Terveydenhuollon organisaatiolla on toimintaohjeet, joilla varmistetaan, ettei yksikään palvelujen käyttäjä, henkilökunnan jäsen tai vierailija altistu tupakansavulle/ sähkötupakan höyrylle savuttoman alueen rajojen sisäpuolella;
- 5.6 Palvelujen käyttäjien tupakointia poikkeustilanteissa säädellään toimintaohjeilla, joissa tupakan käyttö nähdään normista poikkeamisena;
- 5.7 Terveydenhuollon organisaatiolla on toimintaohjeet tupakointikiellon rikkomusten sekä henkilökunnan, palvelujen käyttäjien tai muiden kansalaisten tupakansavulle/sähkötupakan höyrylle altistumisen kirjaamiseksi ja käsittelemiseksi.

Standardi 6: Terveellinen työpaikka

Terveydenhuollon organisaation henkilöstöpolitiikka ja tukijärjestelmät suojelevat ja edistävät kaikkien organisaation työntekijöiden terveyttä.

Kriteerit:

- 6.1 Terveydenhuollon organisaatiolla on kattava työterveyden edistämishjelma;
- 6.2 Terveydenhuollon organisaation linjauksissa korostetaan henkilökunnan aktiivista roolia ja esimerkkinä toimimista savuttomuusohjelman toteuttamisessa ja edistämisessä;
- 6.3 Terveydenhuollon organisaatiossa on toimintaohjeet henkilökunnan terveydentilan seuraamiseksi ja kirjaamiseksi (mukaan lukien tupakan ja vastaavien tuotteiden/sähkötupakan käyttö) ja tarvittaessa tarjotaan apua, tukea ja hoitoa;
- 6.4 Terveydenhuollon organisaatio tarjoaa henkilökunnalle tupakasta vieroitushoitoja tai lähetteen vastaavaan hoitoon muualle;

- 6.5 Terveydenhuollon organisaatiossa on selkeät, paikallisia sanktiokäytäntöjä myötäilevät ohjeet henkilökunnan savuttomuusohjelmariikkomusten varalle.

Standardi 7: Yhteisön sitouttaminen

Terveydenhuollon organisaatio edistää osaltaan tupakan käytön vähentämistä/ehkäisyä paikallisessa yhteisössä WHO:n puitesopimuksen FCTC:n ja/tai kansanterveysstrategian mukaisesti.

Kriteerit:

- 7.1 Terveydenhuollon organisaatio tekee yhteistyötä paikallisten kumppanien ja muiden organisaatioiden kanssa savuttomuuden edistämiseksi sekä osallistuu paikalliseen, kansalliseen ja kansainväliseen savuttomuutta edistävään toimintaan;
- 7.2 Terveydenhuollon organisaatio tekee yhteistyötä paikallisten kumppanien kanssa rohkaistakseen ja tukeakseen tupakoitsijoita ja vastaavien tuotteiden/sähkötupakan käyttäjiä lopettamaan ja kiinnittää erityistä huomiota erityisten kohderyhmien (naisten, nuorten, maahanmuuttajien, vähäosaisten ja eri kulttuuriryhmien) tarpeisiin;
- 7.3 Terveydenhuollon organisaatio tiedottaa hyvistä käytännöistä ja tukee näin muita savuttomuusohjelmien kehittämisessä ja toteuttamisessa.

Standardi 8: Seuranta ja arviointi

Terveydenhuollon organisaatio seuraa ja arvioi kaikkien ENSH:n globaalien standardien toteutumista säännöllisin väliajoin.

Kriteerit:

- 8.1 Terveydenhuollon organisaatio hyödyntää sisäisen ja ulkoisen arvioinnin prosesseja sekä seuraa standardien toteutumista, ottaen huomioon myös henkilökunnan ja palveluiden käyttäjien antaman palautteen;
- 8.2 Terveydenhuollon organisaatio kokoaa jatkuvasti avaintietoa mm. itsearvioinnin tuloksista vuosittaista toimintasuunnitelmaa sekä laadun kehittämistä varten.